

HAYEF: Journal of Education

ARAŞTIRMA MAKALESİ RESEARCH ARTICLE

Ortaokul 6.Sınıf İngilizce Ders Kitabının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi

Gözde ALŞAN¹ , Seval EMİNOĞLU KÜÇÜKTEPE² ¹Aykut Yiğit Ortaokulu, Adapazarı/Sakarya, Türkiye²Eğitim Programları ve Öğretim Anadabilim Dalı, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi, İstanbul, Türkiye

Öz

Gelişen ve değişen dünyada yabancı dil bilmenin önemi gün geçtikçe artmaktadır. Bu da yabancı dil öğretiminde kullanılan materyallerin güncelliğinin ve yeterliliğinin değerlendirilmesi ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır. Bu nedenle yabancı dil öğretiminde önemli bir role sahip olan ders kitaplarının zaman zaman değerlendirilmesi ve gerekli iyileştirme çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Bu araştırmanın amacı, ortaokul 6.sınıf İngilizce dersinde kullanılan "That's It" isimli ders kitabını öğretmen görüşlerine göre değerlendirmektir. Bu amaçla Konya'da 6.sınıf İngilizce öğretmenlerinin görüşlerine başvurulmuştur. Araştırmada karma yöntem desenlerinden olan iç içe karma desen kullanılmıştır. Araştırmanın verileri, araştırmacı tarafından geliştirilen "Ortaokul 6.Sınıf İngilizce Ders Kitabının Öğretmen Görüşleri Açısından Değerlendirilme Anketi" kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın nicel verileri 20 adet anket maddesi, nitel verileri ise anket maddelerine bağlı olarak kısa cevaplı sorular aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmaya gönüllü 145 İngilizce öğretmeni katılmıştır. Nicel verilerin analizinde yüzde (%) ve frekans (f) gibi betimsel istatistikler kullanılmıştır. Nitel veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, İngilizce öğretmenlerinin 6.sınıf İngilizce ders kitabıyla ilgili genel olarak orta düzeyde olumlu görüşlere sahip oldukları görülmektedir. Öğretmenlerin çoğu ders kitabındaki içeriğin öğrencileri dil öğrenimine teşvik etme düzeyi ve ders kitabının uzun süreli kullanıma uygunluğu konusunda çok az düzeyde uygun buldukları saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İngilizce ders kitabı, İngilizce öğretmenleri, öğretmen görüşleri, ders kitabı değerlendirme

The Evaluation of the Sixth-Grade English Coursebook According to the Views of Teachers

Abstract

In the developing and changing world, the importance of knowing a foreign language is increasing day by day. This reveals the need to evaluate the up-to-dateness and adequacy of the materials used in foreign language teaching. Textbooks, which have an important role in foreign language teaching, should be evaluated from time to time, and necessary improvement studies should be carried out. The purpose of this research is to evaluate the textbook called "That's It" used in the sixth-grade English lesson in secondary school, according to the opinions of the teachers. For this purpose, the opinions of the teachers attending the sixth-grade English class in Konya were consulted. The Embedded Design, which is one of the mixed-method designs, was used in the research. The data of the study were collected by using the "Evaluation Questionnaire for the 6th Grade English Textbook in Secondary School in Terms of Teachers' Views" developed by the researcher. Quantitative data of the study were collected through 20 questionnaire items, and qualitative data were collected through short-answer questions. One hundred forty-five English teachers voluntarily participated in the study. Descriptive statistics such as percentage (%) and frequency (f) were used in the analysis of quantitative data. Qualitative data were analyzed using the content analysis method. According to the results of the research, it was seen that English teachers generally had moderately positive opinions about the sixth-grade English textbook. It was determined that most of the teachers found the content in the textbook very little appropriate in terms of the level of encouraging students to learn language and the suitability of the textbook for long-term use.

Keywords: English teachers, English textbook, teacher opinions, textbook evaluation

Giriş

İnsanı diğer varlıklardan ayıran en önemli özelliği düşünebilmesi ve düşündüklerini dil aracılığıyla aktarabilmesidir. Dil, zihinsel etkinliğin dışı vurulmasını sağlar. Böylece insanlar zihinlerinden geçenleri dili kullanarak karşı tarafa iletebilir (Saussure, 1998). Dil sadece düşünceleri karşı tarafa iletmek için değil aynı zamanda içinde yaşadığı toplumun yaşayışını öğrenmek, kültürü, geçmişi, sosyal ve ahlaki değerlerini anlayabilmek için de önemlidir. Her geçen günle birlikte insanların ihtiyaçları değişirken merak duyguları, öğrenme ihtiyaçları da artar. Bu ihtiyaç insanları daha fazla iletişim kurmaya iter. Zamanla bireye

ana dili yeterli gelmemeye başlar, farklı kültür ve dilden olan insanları anlayabilmek, onlarla iletişime geçebilmek için yabancı dil öğrenme ihtiyacı ortaya çıkar. Gelişen teknoloji sayesinde ülkeler arası mesafeler kısalmış insanların birbiriyle etkileşimde bulunması kolaylaşmıştır. Kültürler arası etkileşim ve bilgi alışverişi hız kazanmıştır. Bu hıza ayak uydurabilmek, çağın gerisinde kalmamak, gelişmeleri yakından takip edebilmek için yabancı dil bilmenin önemi gün geçtikçe artmaktadır (Doğan, 1996).

Yabancı dil bilmenin öneminin artmasıyla birlikte yabancı dil eğitimi konusu da önem kazanmıştır. Yabancı dil öğretim sürecini etkileyen

Corresponding Author: Gözde ALŞAN, E-mail: gozdeucar264@gmail.com

Cite this article as: Alşan, G., & Eminoglu Küçüktepe, S. (2023). Ortaokul 6.Sınıf İngilizce ders kitabının Öğretmen Görüşlerine Göre değerlendirilmesi. HAYEF: Journal of Education, 20(2), 159-169.

birçok faktörün olduğu görülmektedir. Yaş faktörü, öğrencinin kendisi, sosyal ve kültürel birikimi, geçmiş öğrenmeleri, sosyo-ekonomik düzeyi, ailesinin yabancı dile bakış açısı, yaşadığı çevre ve ev ortamı, öğretmenin tutumu, kullandığı yöntem ve teknikler, yeniliklere açık olması, kullanılan ders kitabı vb. bu sürece olumlu veya olumsuz etki eden bazı etkenlerdir. Krashen (1973), Akdoğan (2004), Yazıcı (2022), Anşın (2006) gibi araştırmacılar dil gelişiminde kritik bir dönem olduğunu ve erken yaşta dil yabancı dil öğrenmenin daha kolay olduğunu ifade etmişlerdir. Yapılan araştırmalardan anlaşıldığı gibi erken yaşta yabancı dil eğitime başlamak önemlidir. Doğru yaşta yabancı dil eğitime başlamak hedef dili ana dili kadar iyi konuşmasına imkan sağlayabilir. Yaş faktörü dışında yabancı dil öğretimini etkileyen bir başka faktör ise kullanılan yöntemdir. Günümüze kadar yabancı dil öğretiminde birçok yöntem kullanılmıştır. Ancak bu yöntemler herkes için aynı sonuçları doğurmamaktadır (Memiş & Erdem, 2013). Yönetici, öğretmen, öğrenci ve öğretim ortamı gibi başka öğelerin de süreci etkiliyor olmasından dolayı ideal olan tek bir yöntem bulunmamaktadır (Ekmekçi, 1983).

Yabancı dil öğretiminde bilgilerin etkili bir şekilde sunulabilmesi, anlaşılır ve kalıcı olması için öğretim materyallerine başvurulmaktadır (Şahin, 2013). Hem öğretmen hem öğrenciler için materyal kullanımı yabancı dil öğrenme sürecinde vazgeçilmez bir unsurdur. Değişen ve gelişen dünyada öğrencilerin ihtiyaçları da değişmekte ve bu ihtiyaçları karşılamak için materyal çeşitliliği artmaktadır. Tomlinson (1998) materyali ‘yabancı dil öğrenimini kolaylaştırmak amacıyla öğretmen ve öğrenciler tarafından kullanılan ve öğrencilerin yabancı dil bilgilerini ve tecrübelerini arttırmak için kullanılan her şey’ olarak tanımlamıştır. Gürbüz’e (2006) göre öğretimde kullanılan materyal, soyut kavramları somutlaştırmada ve ulaşma konusunda zorluk çekilen kavramları modellemede kullanılan araçlardır. Kaya (2006)’ya göre, gerçek nesne ve modeller, kitap gibi yazılı gereçler, resim, çizim, grafikler gibi görsel basılı materyaller, çeşitli pano ve tahtalar, slaytlar, ses öğeleri, televizyon, video, bilgisayar sınıf ortamında kullanılabilen teknoloji ve materyallerdendir.

Günümüzde neredeyse her yabancı dil programının bir materyali temel aldığı görülmektedir. Daha az kişinin olduğu özel sınıflarda bile bir ders kitabı kullanma ihtiyacı hissedilirken kalabalık sınıfların olduğu devlet okullarında kullanılan temel öğretim materyalinin ders kitabı olması kaçınılmazdır. Öğretmen dersini daha anlaşılır kılmak ve çeşitlendirmek için başka öğretim materyallerine başvurursa da temelde kullanılan materyal ders kitabıdır. Yabancı dil öğretiminde ders kitabı en yaygın kullanılan materyallerden birisidir. Ders kitabı öğretim-öğrenme ortamında belirli bir düzende ilerlemeyi sağlayan, öğrenci ihtiyaçlarını karşılayan, öğrenciyi motive eden, öğretmene yardımcı olan önemli bir öğretim materyalidir. Milli Eğitim Bakanlığı ders kitabını Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliğinde “kurulca, örgün ve yaygın eğitim ve öğretim kurumlarında okutulması uygun bulunan kitap” olarak tanımlanmaktadır (MEB, 2013).

Alan yazın incelendiğinde ders kitaplarının öğretim-öğrenme sürecine birçok katkı getirdiği söylenebilir. Yabancı dil öğretiminde ders kitabı öğrencilere istenen davranışları ekonomiklik ilkesi doğrultusunda en kısa yolla ve en az çabayla kazandırabilme özelliğine sahiptir. Aynı zamanda açıklık ilkesine göre ders kitaplarında verilen bilgiler açık, net ve anlaşılır dille ifade edilir (Kılıç & Seven, 2001). Yabancı dil öğretiminde ses farklılıklarından kaynaklanan yanlış bilgilerin düzeltilmesi ve bilgi eksikliklerinin giderilmesi için basılı bir öğretim materyali kullanılması büyük önem taşımaktadır (Çelik, 2011). Ders kitapları bu açıdan yabancı dil öğretiminin en önemli materyallerinden biri olarak bu görevi üstlenmektedir. Ders kitabının öğretmen ve öğrencilere bir çerçeve ve program sunması, hazır metin ve görevlerin yer alması ve böylece öğretmenler için zaman tasarrufu olması, diğer materyallere göre daha ucuz olması, taşınmasının kolay olması, öğretmenler için rehber olması, öğrencilere kendi başına çalışma imkanı

sağlaması ve öğrencileri özerk kılması gibi birçok avantajının olduğu görülmektedir (Ur,1996). Öğrencilere kazandırılması istenen hedeflerin amacından sapmadan verilmesi ve bilgilerin düzenli olarak içinde bulunması açısından önemli olan ders kitapları, hem öğrenciler hem öğretmenler için yarar sağlamakta ve hem öğrenme hem de öğretme süreciyle doğrudan ilişkisi bulunmaktadır. Ders kitapları belirsizlikleri ortadan kaldırır, çatı görevi görür. Öğrencilere otonom olma, kendi öğrenmelerinden sorumlu olma yararı sağlar (Crawford, 2002). Ders kitabı öğretmene bilgilerini taze tutma, kendisine güven duyma, içerdiği alıştırma ve etkinlikler sayesinde dersi genişletme, kendi gücünü daha iyi kullanmasına ve dersi daha sistematik şekilde anlatması açısından birçok yarar sağlar (Ceyhan & Yiğit, 2004).

Ders kitaplarının yabancı dil öğretiminde yararlarının yanı sıra bazı sınırlılıkları da bulunmaktadır. Ders kitaplarının gerçek dil kullanımını, gerçek olay ve konuları yansıtmaması, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını karşılayamaması, öğretmenleri pasif hale getirmesi, pahalı olması gibi olumsuz yanları bulunmaktadır (Richards, 2001). Karaca Gün (2009)’e göre tek tip ders kitabının farklı okullarda hatta sınıflarda okutulması öğrencilerin motivasyonu açısından farklı sonuçların çıkmasına neden olmaktadır. Öğretim materyali olarak kullanılan ders kitaplarının olumsuz etkilerini en aza indirmek için doğru ders kitabını seçmek büyük önem taşımaktadır. Öğrenci ihtiyaçlarını karşılayan, kazandırılması gereken amaçlara uygun, güncel, gerçek hayatta kullanıma uygun, öğretmene ve öğrenme ortamına uygun ders kitabı hayati önem taşımaktadır. Ülkemizde 2003–2004 eğitim öğretim yılından itibaren ders kitapları ücretsiz olarak dağıtılmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığınca okullara dağıtımı yapılan ders kitaplarının kullanılması zorunlu tutulmaktadır. Bu şartlar altında ders öğretmenin ders kitabını seçme şansı bulunmamaktadır. Bu nedenle öğretmenlere ders kitabını kendi öğrencilerinin hazırbulunluğuna düzeyine ve ihtiyaçlarına, okul ve sınıf ortamına göre değerlendirerek eksik kalan noktaları sınıf içi etkinliklerle tamamlaması gerekmektedir. Bu ihtiyaç öğretmenlerin ders kitabı değerlendirirken dikkat etmesi gereken unsurları iyi bilmesi ihtiyacı doğurmaktadır. McGrath (2002)’a göre ders kitabı değerlendirme bir çeşit keşiftir. Aradığınız şeyin orada olup olmadığını ortaya çıkarır. Bu tanıma paralel olarak Cunningsworth (1995) de ders kitabı değerlendirmeyi, eğitimcilerin kullandığı ya da kullanacakları kitabın güçlü ve zayıf yönlerini ortaya çıkarmak için yapılan bir keşif olarak tanımlamaktadır.

Derslerde kullanılan ders kitabının öğretim programına, dersin amaçlarına, öğretmen ve öğrenci ihtiyaçlarına uygunluğunu incelemek için değerlendirilmesi ve bu doğrultuda karar verilmesi gerekir. Bu değerlendirmenin yapılabilmesi için uzmanlar tarafından çeşitli yaklaşımlar oluşturulmuştur. McDonough & Shaw’ın (1993) değerlendirme yaklaşımı dışsal değerlendirme, içsel değerlendirme ve etraflı değerlendirme olarak üç aşamadan oluşmaktadır. Kitabın kapağı, içindeki tablolar gibi kitabın genel görünümünün değerlendirilmesi dışsal değerlendirme aşamasında; ders kitabının öğretim programının hedeflerine uygunluğunu incelemek amacıyla derinlemesine değerlendirme içsel değerlendirme aşamasında; kitabın uzun süreli kullanıma uygunluğu, genellenebilme, uyarlanabilme gibi özellikleri ve esnekliği etraflı değerlendirme aşamasında incelenir. Cunningsworth’ın (1995) değerlendirme yaklaşımı kullanım öncesi (pre-use), kullanım sırası (in-use) ve kullanım sonrası (post-use) değerlendirme yaklaşımıdır. Kullanım öncesi değerlendirmede ders kitabını kullanacak kişiler, değerlendirilen kitabın beklentileri karşılayıp karşılamayacağına yönelik tahminde bulunurlar. Kullanım sırası değerlendirmede kitap kullanıcıları kitabın güçlü ve zayıf yönlerini belirlerler. Kullanım sonrası değerlendirme aşamasında dönem sonunda ders kitabının geriye dönük değerlendirilmesi yapılır. Kitabın güçlü ve zayıf yönleri sadece öğretmenler değil aynı zamanda öğrencilerin de görüşlerine başvurularak değerlendirilir. Bu aşama kitabın diğer senelerde kullanılıp kullanılmayacağına karar verme sürecine katkı sağlar. Ellis (1997)’in değerlendirme yaklaşımı

iki aşamadan oluşmaktadır. Kestirimci değerlendirme kullanım öncesinde öğretmenlere kullanacakları ders kitabını seçme konusunda yardımcı olur. Bu aşamada öğretmenler, kitabın öğretim programı amaçlarına uygunluğunu değerlendirir. Böylece kitabı kullanıp kullanmayacaklarına yönelik bir fikir sahibi olmaları kolaylaşır. Geriye dönük değerlendirme aşamasında kitabın öğrenci ve öğretmenler üzerindeki etkileri incelenerek kitaba yönelik kullanım sonrasında bir değerlendirme yapılmış olur. Byrd (2001) ders kitabı değerlendirme yaklaşımında, ders kitabıyla öğretim programı, öğretmen ve öğrenci arasındaki uyumun değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Mikik (2002)'e göre ders kitabının niteliğini değerlendirmek için üç temel metot vardır. İlk metot ders kitabının niteliğiyle ilgili öğretmen, öğrenci ve veliden kitapla ilgili görüşler toplamaktır. İkinci metot ders kitabının bazı özelliklerini belirli sıklık kurallara göre hesaplamalar yaparak değerlendirmektir. Üçüncü metot olarak okullarda yapılan deneysel değerlendirmeleri içermektedir. McGrath'ın (2006) yaklaşımı mikro ve makro olmak üzere iki çeşide sahiptir. Mikro ölçekli değerlendirmede öğretmen ders kitabını değerlendirirken bir boyut seçer ve kitabı bu boyutun öğretimi açısından değerlendirmesini yapar. Makro ölçekli değerlendirmede öğretmen tüm ders kitabını birçok boyuttan kapsamlı bir şekilde değerlendirir. Görüldüğü gibi alan yazın incelendiği zaman birçok araştırmacının kendi çalışmaları sonucunda ders kitabını değerlendirmek amacıyla farklı yaklaşımlar izleyerek değerlendirme yaptıkları görülmektedir.

Alan yazında İngilizce ders kitaplarıyla ilgili öğretmenlerin değerlendirilmesine yönelik görüşleri ile ilgili az sayıda araştırma olduğu görülmektedir. Çakıt Ezici'nin (2006) MEB tarafından 9.sınıflarda kullanılmak üzere hazırlanan "NEW BRIDGE TO SUCCESS 3" isimli İngilizce ders kitabının öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirildiği araştırma sonucunda kitabın dilbilgisi açısından ve okuma metinlerinin kelime yoğunluğu açısından sadeleşmesi gerektiği, hem öğretmenler hem de öğrencilerin ders kitabının seviyesinin yüksek olduğunu düşündükleri, ders kitabının görsel, işitsel ve kinestetik öğrenme stillerinin dikkate alınmadan hazırlanmış olduğunu düşündükleri saptanmıştır. Arıkan (2008) tarafından yapılan "Yabancı Dil Öğretiminde Ders Kitabı Değerlendirmesi: Time For English, Grade 4 Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri" isimli araştırmasında ise öğretmenlerden çoğunun kitabı beğenmedikleri ve tarafsız kaldıkları saptanmıştır. Oflaz (2009) tarafından hazırlanan "Time For English 5" Adlı Ders Kitabı Üzerine Öğretmenlerin Görüşleri: 5. Sınıf Devlet Okulları Örneği" başlıklı çalışmasının sonuçlarına bakıldığında değerlendirilen ders kitabının yapılandırma kuramına uygun bir ortam sağlayamadığı, öğretmenlerin ünitelerdeki kelimesi sayısından, dil seviyesinden ve bazı konuların sunulduğundan memnun olmadıkları ortaya çıkmıştır. Canpolat (2010) tarafından yapılan "İlköğretim 4.Sınıfta Okutulan İngilizce Ders Kitabına İlişkin Öğretmen, Öğrenci ve Uzman Görüşleri" isimli araştırmasında öğretmen ve uzmanların içerik, alıştırmalar ve etkinlikler, yönergelerin açıklığı, dilbilgisi ve kelime bilgisi, öğrencilerin bireysel öğrenmelerini desteklemesi, farklı öğrenme stillerine uygunluğu bakımından değerlendirilen ders kitabına yönelik olumsuz, geliştirilmesi, yeniden yapılandırılması gibi görüşlerinin olduğu ortaya çıkmıştır. Özdeş'in (2012) "Yabancı Dil Öğretiminde Ders Kitabı Değerlendirmesi: Spot On, Grade 8 Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri" adlı araştırmasında Türkiye'de devlet okullarında kullanılan "Spot On 8" isimli İngilizce ders kitabını taslağı ve planı, aktiviteleri, becerileri, dili, içeriği, dilbilgisi, kelime bilgisine yönelik ve genel olarak öğretmenlerin olumsuz görüşlere sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Ertürk (2013) tarafından hazırlanan "İngilizce Ders Kitabı İncelemesi: Unique 6, Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri" isimli araştırmasının sonucunda öğretmenlerin ders kitabına yönelik olumsuz görüşlere sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Yaşar'ın (2015) "İlkokul 2.Sınıf Fun With Teddy İngilizce Ders Kitabının Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi" isimli araştırmasının sonucunda öğretmenlerin değerlendirilen ders kitabını yetersiz bulduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Avşar'ın (2017)

"İlkokul 2.Sınıf İngilizce Dersinde Kullanılan 'Fun With Teddy' İsimli Ders Kitabının İngilizce Öğretmenliği Alanındaki Akademisyenlerin ve Öğretmenlerin Bakış Açısından Değerlendirilmesi" isimli çalışmasının sonucunda öğretmenlerin çoğunun ders kitabının küçük yaşta çocuklara İngilizce öğretmek için uygun ve yetersiz olduğunu düşündükleri saptanmıştır. Güven'in (2017) "Dokuzuncu Sınıf İngilizce Ders Kitabının Öğretmen ve Uzman Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi" isimli çalışmasından elde edilen bulgulara göre değerlendirilen ders kitabı fiziksel özellik ve öğretim programının hedef boyutu açısından kısmen yeterli bulunmuştur. Ancak ders kitabının içerik, öğrenme öğretme süreçleri ve değerlendirme boyutu açısından yetersiz olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Hanar'ın (2019) "4.Sınıf Sunshine İngilizce Ders Kitabının Öğretmenlerin Bakış Açısıyla Değerlendirilmesi: Diyarbakır İl Örneği" adlı araştırmasından elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin değerlendirilen ders kitabına yönelik kısmen olumlu genelde kararsız bir tutum içinde oldukları sonucuna varılmıştır. Yabancı dil ders kitabı değerlendirme ile ilgili yurt dışında yapılan araştırmalar incelendiğinde ise Alemler & Sadehvandi (2012) tarafından yapılan "Textbook Evaluation: EFL Teachers' Perspectives on "Pacesetter Series" başlıklı araştırmadan elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin en çok kitabı kullanışlılığı yönünden beğenirken dil becerileri açısından kitabı yetersiz buldukları ortaya çıkmıştır. Khodabakhshi (2014) tarafından yapılan "Choose a Proper EFL Textbook: Evaluation of "Skyline" Series" adlı çalışmadan elde edilen bulgulara göre, kitabın öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayacak yararlı özelliklerinin olduğu, bunun yanı sıra yardımcı materyallerle ve öğretmen açıklamalarıyla doldurulması gereken bazı boşluklar olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Mohammadi ve Abdi (2014) tarafından yapılan "Textbook Evaluation: A Case Study" başlıklı makalede "Top Notch" adlı ders kitabının öğrencilerin ihtiyacını karşılama uygunluğu incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda kitabın sonunda bulunan sözlük bölümü ve dilbilgisi kurallarının anlatımı açısından bazı eksiklikleri olmasına rağmen değerlendirilen ders kitabının öğrencilerin ihtiyacını karşıladığı, öğretmenler için de iyi bir kitap olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ahour, Towhidyan & Saeidi (2014) tarafından yapılan araştırmada "English Textbook 2" ders kitabının lise 2.sınıf öğrencilerine uygunluğunun öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda kitabın dezavantajlarının avantajlarından fazla olduğu, kitabın içeriğinin öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına uygun olmadığı, kitapta öğrencileri dili kullanmaya teşvik edici aktivitelerinin olmadığı, dinleme, konuşma ve yazma becerilerini geliştirmeye yönelik yetersiz olduğu, daha çok okuma becerisi üzerine yoğunlaştığı ortaya çıkmıştır. Shah, Hassan & Iqbal (2015) tarafından yapılan "Evaluation of Text-book as Curriculum: English for 6 and 7 Grades in Pakistan" isimli çalışma sonucunda kitabın öğrencilerin ihtiyacını karşılamadığı, istenenin aksine konuşma becerisini geliştirmek yerine dilbilgisi kurallarına odaklandığı saptanmıştır. Abhar (2017) tarafından yapılan "Evaluating 7th Grade English Textbook Based on Ellis Evaluation Framework" adlı çalışmanın sonucunda, her dersin başında yer alan görevlerin, öğrencilerin ders sonunda ve süreçte bir ürün ortaya koymalarına imkan verme konusunda yetersiz olduğu, sadece son iki bölümde öğrencilerin sahip oldukları bilgileri kullanma imkanına sahip oldukları, on bölümün dil becerilerini entegre etme konusunda çok başarısız olduğu, görevlerin öğrencileri birbirleriyle iletişim kurmaları için motive etmedikleri ve çoğu görevin öğrencileri ezberlemeye ve yapıları otomatik bir şekilde kullanmaya zorladığı ortaya çıkmıştır.

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ve Milli Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği gereğince Milli Eğitim Bakanlığı'nın belirlemediği hiçbir kitap veya öğretim materyali okullarda kullanılamaz. Bunun yanı sıra ders kitapları ve diğer eğitim araçlarının incelenmesi ve değerlendirilmesi görevi Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığına verilmiştir. Ders kitabı seçim ve değerlendirme aşamasında kitaplar hakkında görüşlerinin alınması için kitapların uygulayıcısı olan öğretmenlere daha fazla görev verilmelidir.

Kitapların eksik ya da zayıf yanlarını ders esnasında tespit etme fırsatı olan öğretmenlerin görüşlerinin alınmasında yarar vardır. Ders kitaplarının hazırlık sürecinde bu görüşler doğrultusunda düzenlemeler yapılması hem öğrenci hem öğretmen hem de öğrenme ortamına olumlu etki edecektir. Aynı zamanda meslektaşlarının kullandıkları ders kitapları hakkında görüşlerini inceleme fırsatı bulan İngilizce öğretmenleri, ders kitabının eksik kaldığı noktaları daha iyi tespit edebilme ve bu eksikleri giderebilme imkanı bulacaktır. Alanyazın incelendiğinde 8. sınıf liseye geçiş senesi olması sebebiyle 8. sınıf ders kitabının değerlendirildiği birçok araştırmaya rastlanmaktadır. Aynı şekilde 5. sınıf ortaokula geçiş senesi olması ve ülkemizde 5. sınıf İngilizce hazırlık sınıflarının bulunması sebebiyle 5. sınıf ders kitabı değerlendirme çalışmalarına da rastlanmaktadır. 6 ve 7. sınıfın ara sınıf olmasından dolayı alanyazında bu sınıflarda kullanılan ders kitaplarının değerlendirilmesine yönelik araştırmalara rastlanmaktadır. Bu nedenle, ortaokul 6.sınıf İngilizce ders kitabının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi, bu araştırmanın konusunu oluşturmaktadır.

Bu bağlamda bu araştırmanın amacı ortaokul 6.sınıf İngilizce öğretiminde kullanılan “That’s It” adlı ders kitabının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesidir. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. 6.sınıf İngilizce ders kitabındaki içeriğin
  - a) İngilizce dersi öğretim programındaki kazanımlarına uygunluk düzeyi nedir?
  - b) Öğrenci seviyesine uygunluk düzeyi nedir?
  - c) Öğrencileri dil öğrenimi konusunda teşvik etmek için uygunluk düzeyi nedir?
2. 6.sınıf İngilizce ders kitabındaki
  - a) Görsellerin öğrencilerin dikkatini çekmek için uygunluk düzeyi nedir?
  - b) Kelimelerin öğrenci seviyesine uygunluk düzeyi nedir?
  - c) Yazım dili ve dilbilgisi kurallarının uygunluk düzeyi nedir?
  - d) Düzen, tasarım ve organizasyonun öğrenci seviyesine uygunluk düzeyi nedir?
3. 6.sınıf İngilizce ders kitabı içeriğinin
  - a) Bilinenden bilinmeye ilkesine uygunluk düzeyi nedir?
  - b) Somuttan soyuta ilkesine uygunluk düzeyi nedir?
  - c) Basitten karmaşığa ilkesine uygunluk düzeyi nedir?
  - d) Yakından uzağa ilkesine uygunluk düzeyi nedir?
  - e) Yaşama yakınlık ilkesine uygunluk düzeyi nedir?
4. 6.sınıf İngilizce ders kitabındaki aktivitelerden
  - a) Dinleme becerisine yönelik olanların öğrenci seviyesine uygunluk düzeyi nedir?
  - b) Konuşma becerisine yönelik olanların öğrenci seviyesine uygunluk düzeyi nedir?
  - c) Okuma becerisine yönelik olanların öğrenci seviyesine uygunluk düzeyi nedir?
  - d) Yazma becerisine yönelik olanların öğrenci seviyesine uygunluk düzeyi nedir?
5. 6.sınıf İngilizce ders kitabındaki aktivitelerin öğrencilerin İngilizce iletişim kurma becerilerine katkıda bulunmak için uygunluk düzeyi nedir?
6. 6.sınıf İngilizce ders kitabının uzun süreli kullanıma uygunluk düzeyi nedir?
7. 6.sınıf İngilizce ders kitabındaki ölçme ve değerlendirme etkinliklerinin,
  - a) Öğrencilerin ön öğrenme ve hazırbulunmuşluk düzeylerini belirlemek için uygunluk düzeyi nedir?
  - b) İngilizce dersi öğretim programındaki kazanımları ölçmek için uygunluk düzeyi nedir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli ve Evren ve Örneklem

Bu araştırmada, MEB’e bağlı resmi ortaokul, imam hatip ortaokulu ve yatılı bölge ortaokullarında kullanılan “That’s It” isimli 6. sınıf İngilizce ders kitabını öğretmen görüşlerine göre değerlendirmek amacıyla araştırma sorularına daha detaylı yanıt alabilmek için nicel ve nitel verilerin bir arada kullanıldığı karma yöntem kullanılmıştır. Karma yöntem kullanılan çalışmalarda nitel veriler kullanılarak nicel bulgular derinlemesine incelenir (Miles & Huberman, 1994). Karma yöntem araştırmaları, sadece nicel ya da nitel yöntemler kullanılarak yapılan araştırmalara göre çok yönlü sonuçlar ortaya koyması sebebiyle, eğer problem durumu ile uyumlu ise ve doğru bir şekilde çalışılırsa, diğer yöntemlerle cevaplanamayacak problemleri cevaplamaya yardımcı olur. Burada önemli olan belirlenen yöntemin problemle uyumlu olması ve çalışma sürecinin iyi yapılandırılmasıdır (Creswell & Plano-Clark, 2020). Karma yöntem araştırmalarında nitel ve nicel araştırma yöntemlerinde olduğu gibi farklı sınıflandırmalar bulunmaktadır. Bunlar yakınsayan paralel desen, açılımlayıcı sıralı desen, keşfedici sıralı desen, iç içe karma desen, dönüştürücü desen ve çok aşamalı desen olarak adlandırılmaktadır. Çalışmanın deseni olarak karma yöntem desenlerinden olan iç içe karma desen belirlenmiştir. İç içe desende nitel veya nicel desenlerin araştırmayı geliştirmek, desteklemek amacıyla birlikte kullanıldığı araştırmalar olarak tanımlanmaktadır (Creswell & Plano-Clark, 2020).

Çalışmanın evrenini 2020–2021 eğitim öğretim yılında Konya ilinde görev yapan ortaokul İngilizce öğretmenleri oluşturmuştur. Çalışmanın örneklemini belirlerken amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu araştırmada örnekleme seçmek amacıyla belirlenen ölçütler şu şekildedir:

1. Konya ilinde MEB’e bağlı resmi ortaokul, imam hatip ortaokulu ve yatılı bölge ortaokulunda görev yapması.
2. Belirlenen okullarda “That’s It” isimli 6. sınıf İngilizce ders kitabının uygulayıcısı olması.

Bu ölçütü karşılayan ve araştırmanın nicel bölümüne katılmaya gönüllü olan 145 İngilizce öğretmeni araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Ankete verilen cevaplar incelendiğinde anketi eksik ya da hatalı dolduran katılımcı olmadığı tespit edilmiş ve 145 öğretmenden alınan yanıtlar veri setine eklenmiştir. Çalışmaya katılan 145 İngilizce öğretmenin kişisel bilgilerine ilişkin yüzde ve frekans değerleri aşağıda sunulmuştur.

Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin 115’i (%79,3) kadın, 30’u (%20,7) erkektir.

Tablo 2’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin eğitim durumu incelendiğinde 125’i (%86,2) lisans, 20’si (%13,8) yüksek lisanslıdır. Araştırmada lisans tamamlama ve doktora düzeyinde eğitim durumu olan katılımcının bulunmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 3’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin 98’i (%67,6) Eğitim Fakültesi mezunu, 37’si (%25,5) Fen Edebiyat Fakültesi mezunu, 10’u (%6,9) Açıköğretim Fakültesi mezunudur.

Tablo 4’te görüldüğü gibi araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin 117’si (%80,7) resmi ortaokulunda, 27’si (%18,6) resmi imam

Tablo 1.
Cinsiyete İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri

Gruplar	f	%
Kadın	115	79,3
Erkek	30	20,7
Toplam	145	100

Tablo 2.
Eğitim Durumuna İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri

Gruplar	f	%
Lisans Tamamlama	0	0
Lisans	125	86,2
Yüksek Lisans	20	13,8
Doktora	0	0
Toplam	145	100

hatip ortaokulunda, 1'i (%0,7) resmi yatılı bölge ortaokulunda görev yapmaktadır.

Tablo 5'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin 23'ü (%15,9) 0-5 yıl mesleki kıdeme, 53'ü (%36,6) 6-10 yıl mesleki kıdeme, 27'si (%18,6) 11-15 yıl mesleki kıdeme, 24'ü (%16,6) 16-20 yıl mesleki kıdeme, 18'i (%12,4) 20 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahiptir.

Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen Ortaokul 6. sınıf İngilizce Ders Kitabının Öğretmen Görüşleri Açısından Değerlendirilme Anketi kullanılmıştır. Öğretmenlere uygulanan anket formunu oluşturmak için İngilizce alanında yapılmış tezler, makaleler, ders kitabı değerlendirme ölçekleri incelenerek kaynak taraması yapılmıştır. Taslak olarak hazırlanan anket formunun geçerliği için Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı'nda öğretim üyesi olan 2 uzman görüşüne başvurulmuştur. Uzman görüşleri doğrultusunda 5 madde çıkartılıp 2 madde eklenerek yeniden düzenlenen anket formuna son şekli verilmiştir.

Ortaokul 6. sınıf İngilizce ders kitabının öğretmen görüşleri alınarak değerlendirilmesi için kullanılan anket formu üç bölümden oluşmuştur. Anketin ilk bölümü öğretmenlerin cinsiyet, eğitim durumu, mezun olunan okul türü, görev yapılan okul türü ve mesleki kıdemlerine ait demografik bilgilerden oluşmaktadır. Anket formunun ikinci bölümü ders kitabını değerlendirmeye yönelik öğretmenlerin görüşlerinin alındığı 20 maddelik dörtlü likert tipi sorulardan oluşmaktadır. Dörtlü likert tipi kullanılan anket formunda cevaplar "Hiç, Çok az, Orta düzeyde, Tamamen" şeklinde düzenlenmiştir. Bu ifadeler 1'den 4'e kadar kodlanmıştır. Anket formunun üçüncü bölümünde araştırmanın nitel boyutunun verilerini toplamak amacıyla anketteki her sorudan sonra öğretmenlerin olumsuz cevaplarının nedenlerini açıklayabileceği kısa cevap bölümü bulunmaktadır. Anket formundaki her sorudan sonra "Cevabınız olumsuzsa nedenleriniz?" sorusuyla nitel veriler toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin 6.sınıf İngilizce ders kitabına yönelik görüşleri doğrultusunda araştırmanın amaçlarına ilişkin nicel verilerin çözümlenmesinde SPSS programı kullanılarak yüzde (%) ve

Tablo 3.
Mezun Olunan Okul Türüne İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri

Gruplar	f	%
Eğitim Fakültesi	98	67,6
Fen Edebiyat Fakültesi	37	25,5
Açıköğretim Fakültesi	10	6,9
Toplam	145	100

Tablo 4.
Çalıştıkları Okul Türüne İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri

Gruplar	f	%
Resmi Ortaokul	117	80,7
Resmi İmam Hatip Ortaokulu	27	18,6
Resmi Yatılı Bölge Ortaokulu	1	0,7
Toplam	145	100

Tablo 5.
Mesleki Kıdemine İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri

Gruplar	f	%
0-5 yıl	23	15,9
6-10 yıl	53	36,6
11-15 yıl	27	18,6
16-20 yıl	24	16,6
20 yıl ve üzeri	18	12,4
Toplam	145	100

frekans (f) analizleri yapılmıştır. Nitel verilerin çözümlenmesinde içerik analiz yöntemi kullanılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde çalışma kapsamında anket formundan elde edilen verilere yönelik bulgular sunulmuştur.

Tablo 6'da araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin çoğu (%50,3) ders kitabındaki içeriğin İngilizce dersi öğretim programındaki kazanımlara orta düzeyde uygun olduğunu, öğretmenlerin bir kısmı (%27,6) tamamen uygun olduğunu, az sayıda öğretmen (%6,9) hiç uygun olmadığını belirtmiştir. Katılımcılardan Ö11 ve Ö29 kodlu öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö11: "Yetersiz buluyorum metinleri. Aynı anda çok fazla kazanım vermeye çalışıyor kitap ayrıca. Tek ünitede çok fazla kazanım var. Bu sebeple tek kazanım henüz tamamlanmadan başka kazanım geçiyor kitap."

Ö29: "Etkinlikler kazanımlara ulaşmak için yetersiz kalıyor."

Öğretmenlerin çoğu (%44,1) ders kitabındaki içeriğin öğrenci seviyesine orta düzeyde uygun olduğunu, bir kısmı (%32,4) tamamen uygun olduğunu, az sayıda öğretmen (%6,2) hiç uygun olmadığını belirtmiştir. Katılımcılardan Ö29 ve Ö42 kodlu öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö29: "Öğrencilerin bazı zor grammar konularını çok erken gördüklerini ve zorlandıklarını düşünüyorum."

Ö42: "Bazı konular çocukların seviyesine ağır."

Araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin çoğu (%42,1) ders kitabındaki içeriğin öğrencileri dil öğrenimi konusunda çok az teşvik ettiğini, öğretmenlerin bir kısmı (%29,7) orta düzeyde teşvik ettiğini, az sayıda öğretmen (%11,7) hiç teşvik etmediğini belirtmiştir. Katılımcılardan Ö29, Ö81 ve Ö144 kodlu öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö29: "Konuşma, yazma ve dinleme aktiviteleri yok denecek kadar az."

Ö81: "Öğrencilerin dili aktif kullanabileceği etkinlik sayısı çok az. Ayrıca halen birçok okulda speaking&listening aktiviteleri için yeterli altyapı yok."

Ö144: "Konuşmaya yönelik etkinlikler yeterli değil."

Tablo 7'de araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin çoğu (%44,1) ders kitabındaki görsellerin öğrencilerin orta düzeyde dikkatini çektiğini, öğretmenlerin bir kısmı (%29,0) çok az dikkatini çektiğini, az sayıda öğretmen (%9,7) hiç dikkatini çekmediğini belirtmiştir. Katılımcılardan Ö104 ve Ö136 kodlu öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö104: "Görseller merak uyandırıcı değil."

Ö136: "Dikkat çekici değil. Görseller konudan bazen bağımsız."

Araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin çoğu (%48,3) ders kitabındaki kelimelerin öğrenci seviyesine orta düzeyde uygun olduğunu, öğretmenlerin bir kısmı (%32,4) tamamen uygun olduğunu, az sayıda

Tablo 6.

Birinci Alt Probleme İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Betimsel İstatistik Sonuçları

	Madde	1 Hiç		2 Çok Az		3 Orta Düzeyde		4 Tamamen	
		f	%	f	%	f	%	f	%
İngilizce Öğretim Programındaki Kazanımlara Uygunluğu	1. Ders kitabındaki içeriğin İngilizce dersi öğretim programındaki kazanımlarına uygun olduğunu düşünüyorum.	10	6,9	22	15,2	73	50,3	40	27,6
İçeriğin Öğrenci Seviyesine Uygunluğu	2. Ders kitabındaki içeriğin öğrenci seviyesine uygun olduğunu düşünüyorum.	9	6,2	25	17,2	64	44,1	47	32,4
Öğrencileri Dil Öğrenimine Ne Düzeyde Teşvik Ettiği	3. Ders kitabındaki içeriğin öğrencileri dil öğrenimi konusunda teşvik ettiğini düşünüyorum.	17	11,7	61	42,1	43	29,7	24	16,6

6. sınıf İngilizce ders kitabındaki içeriğin
a) İngilizce dersi öğretim programındaki kazanımlarına uygunluk düzeyi nedir?
b) Öğrenci seviyesine uygunluk düzeyi nedir?
c) Öğrencileri dil öğrenimi konusunda teşvik etmek için uygunluk düzeyi nedir?

öğretmen (%3,4) hiç uygun olmadığını belirtmiştir. Katılımcılardan Ö3 ve Ö80 kodlu öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö3: "Kelimeler dikkat çekici olmalı."

Ö80: "Bazıları evet, bazıları değil. Hele ki yoğun olan ünitelerde çok belli oluyor."

Öğretmenlerin çoğu (%47,6) ders kitabının yazım dili ve dilbilgisi kurallarına orta düzeyde uygun olduğunu, bir kısmı (%40,0) tamamen uygun olduğunu, az sayıda öğretmen (%2,8) hiç uygun olmadığını belirtmiştir. Katılımcılardan Ö86, Ö103 ve Ö104 kodlu öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö86: "Bazı yazım hataları olabiliyor."

Ö103: "Zaman zaman içerikte hataları görüyoruz."

Ö104: "Neredeyse her ünite hata çıkıyor."

Araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin çoğu (%44,1) ders kitabının düzen, tasarım ve organizasyonunun öğrenci seviyesine orta düzeyde uygun olduğunu, öğretmenlerin bir kısmı (%26,2) tamamen uygun olduğunu, az sayıda öğretmen (%8,3) hiç uygun olmadığını belirtmiştir. Katılımcılardan Ö7, Ö23 ve Ö81 kodlu öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö7: "Etkinlik geçişleri zayıf."

Ö23: "Orta düzey alıştırmalardan önce basit düzeydeki eşleştirme gibi aktivitelere daha çok yer verilebilir."

Ö81: "Kesinlikle değil. Activity part kısmına gidip gelmek hem kafa karıştırıyor hem zaman kaybettiriyor."

Tablo 8'de araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin çoğu (%37,9) ders kitabı içeriğinin bilinenden bilinmeye ilkesine orta

düzeyde uygun şekilde hazırlandığını, öğretmenlerin bir kısmı (%31,7) çok az uygun şekilde hazırlandığını, az sayıda öğretmen (%6,2) hiç uygun şekilde hazırlanmadığını belirtmiştir. Katılımcılardan Ö81 ve Ö104 kodlu öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö81: "Aynı anda birden fazla konudan bahsediliyor. Öğrencinin kafası karışıyor."

Ö104: "Kitap öğrencilerin her şeyi bildiği varsayılarak hazırlanmış."

Öğretmenlerin çoğu (%51,7) ders kitabı içeriğinin somuttan soyuta ilkesine orta düzeyde uygun şekilde hazırlandığını, bir kısmı (%23,4) çok az uygun şekilde hazırlandığını, az sayıda öğretmen (%4,1) hiç uygun şekilde hazırlanmadığını belirtmiştir. Katılımcılardan Ö29 kodlu öğretmenin görüşü aşağıdaki gibidir.

Ö29: "İngilizce ders kitabındaki konuların birçoğu öğrencilerin seviyesine göre soyut kalmaktadır."

Araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin çoğu (%48,3) ders kitabı içeriğinin basitten karmaşığa ilkesine orta düzeyde uygun şekilde hazırlandığını, bir kısmı (%26,2) çok az uygun şekilde hazırlandığını, az sayıda öğretmen (%3,4) hiç uygun şekilde hazırlanmadığını belirtmiştir. Katılımcılardan Ö104 kodlu öğretmenin görüşü aşağıdaki gibidir.

Ö104: "Yeterli açıklama ve örnek yok kitapta."

Öğretmenlerin çoğu (%51,0) ders kitabı içeriğinin yakından uzağa ilkesine orta düzeyde uygun şekilde hazırlandığını, bir kısmı (%25,5) çok az uygun şekilde hazırlandığını, az sayıda öğretmen (%5,5) hiç uygun şekilde hazırlanmadığını belirtmiştir.

Tablo 7. İkinci Alt Probleme İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Betimsel İstatistik Sonuçları

	Madde	1 Hiç		2 Çok Az		3 Orta Düzeyde		4 Tamamen	
		f	%	f	%	f	%	f	%
Görsellerin Öğrencilerin Dikkatini Ne Düzeyde Çektiği	4. Ders kitabındaki görsellerin öğrencilerin dikkatini çektiğini düşünüyorum.	14	9,7	42	29,0	64	44,1	25	17,2
Kelimelerin Öğrenci Seviyesine Uygunluğu	5. Ders kitabındaki kelimelerin öğrenci seviyesine uygun olduğunu düşünüyorum.	5	3,4	23	15,9	70	48,3	47	32,4
Yazım Dili ve Dilbilgisi Kurallarına Uygunluğu	6. Ders kitabının yazım dili ve dilbilgisi kurallarına uygun olduğunu düşünüyorum.	4	2,8	14	9,7	69	47,6	58	40,0
Düzen, Tasarım ve Organizasyonun Öğrenci Seviyesine Uygunluğu	7. Ders kitabının düzen, tasarım ve organizasyonunun öğrenci seviyesine uygun olduğunu düşünüyorum.	12	8,3	31	21,4	64	44,1	38	26,2

6. sınıf İngilizce ders kitabındaki
a) Görsellerin öğrencilerin dikkatini çekmek için uygunluk düzeyi nedir?
b) Kelimelerin öğrenci seviyesine uygunluk düzeyi nedir?
c) Yazım dili ve dilbilgisi kurallarının uygunluk düzeyi nedir?
d) Düzen, tasarım ve organizasyonun öğrenci seviyesine uygunluk düzeyi nedir?

Tablo 8.
Üçüncü Alt Probleme İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Betimsel İstatistik Sonuçları

Madde		1 Hiç		2 Çok Az		3 Orta Düzeyde		4 Tamamen	
		f	%	f	%	f	%	f	%
Bilinenden Bilinmeyene İlkesine Uygunluğu	8. Ders kitabı içeriğinin bilinenden bilinmeyene ilkesine uygun şekilde hazırlandığını düşünüyorum.	9	6,2	46	31,7	55	37,9	35	24,1
Somuttan Soyuta İlkesine Uygunluğu	9. Ders kitabı içeriğinin somuttan soyuta ilkesine uygun şekilde hazırlandığını düşünüyorum.	6	4,1	34	23,4	75	51,7	30	20,7
Basitten Karmaşığa İlkesine Uygunluğu	10. Ders kitabı içeriğinin basitten karmaşığa ilkesine uygun şekilde hazırlandığını düşünüyorum.	5	3,4	38	26,2	70	48,3	32	22,1
Yakından Uzağa İlkesine Uygunluğu	11. Ders kitabı içeriğinin yakından uzağa ilkesine uygun şekilde hazırlandığını düşünüyorum.	8	5,5	37	25,5	74	51,0	26	17,9
Yaşama Yakınlık İlkesine Uygunluğu	12. Ders kitabı içeriğinin yaşama yakınlık ilkesine uygun şekilde hazırlandığını düşünüyorum.	8	5,5	35	24,1	71	49,0	31	21,4

6.sınıf İngilizce ders kitabı içeriğinin

- a) Bilinenden bilinmeyene ilkesine uygunluk düzeyi nedir?
b) Somuttan soyuta ilkesine uygunluk düzeyi nedir?
c) Basitten karmaşığa ilkesine uygunluk düzeyi nedir?
d) Yakından uzağa ilkesine uygunluk düzeyi nedir?
e) Yaşama yakınlık ilkesine uygunluk düzeyi nedir?

Araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin çoğu (%49,0) ders kitabı içeriğinin yaşama yakınlık ilkesine orta düzeyde uygun şekilde hazırlandığını, bir kısmı (%24,1) çok az uygun şekilde hazırlandığını, az sayıda öğretmen (%5,5) hiç uygun şekilde hazırlanmadığını belirtmiştir. Katılımcılardan Ö29, Ö35 ve Ö133 kodlu öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö29: “Yaşama yakınlık ilkesine uyduğunu düşünmüyorum çünkü çocukların yaşamlarından uzak alıştırmalar içerebiliyor.”

Ö35: “Yaşama ilişkilendirilmesi özellikle bazı konuların çok zor.”

Ö133: “Ünite örnek gösterilebilir bu konuya. Democracy konusu yaz sığağında, okulun sonunda hiç öğrenci ilgisi çekmeyecek, gereksiz bir konu. Öğretilen kelimelerin çocukların hayatında tekrar karşılıklarına çıkma olasılığı aşırı düşük.”

Tablo 9’da araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin çoğu (%41,4) ders kitabındaki dinleme becerisine yönelik aktivitelerin öğrenci seviyesine orta düzeyde uygun olduğunu, öğretmenlerin bir kısmı (%26,9) çok az düzeyde uygun olduğunu, az sayıda öğretmen (%11,0) hiç uygun olmadığını belirtmiştir. Katılımcılardan Ö42, Ö44, Ö82, Ö86 ve Ö137 kodlu öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö42: “Bazı metinlerde fazla bilinmeyen kelime var.”

Ö44: “Mekanik ses ve ses kayıtlarındaki çocukların aksanlarının belirsizliği.”

Ö82: “Dinleme metinleri çok hızlı. Yeterince anlamak için defalarca dinlemek gerekiyor.”

Ö86: “Telaffuz ve ses anlamında yetersizlikler var.”

Ö137: “Bazıları gereksiz uzun, en az 2 kere dinletmeye kalktığımız zaman ne yazık ki çocuklar odaklanamıyor.”

Araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin çoğu (%42,1) ders kitabındaki konuşma becerisine yönelik aktivitelerin öğrenci seviyesine orta düzeyde uygun olduğunu, öğretmenlerin bir kısmı (%27,6) çok az düzeyde uygun olduğunu, az sayıda öğretmen (%8,3) hiç uygun olmadığını belirtmiştir. Katılımcılardan Ö29, Ö104 ve Ö137 kodlu öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö29: “Konuşmayı teşvik edici basit sorular ve yönlendirmeler yok.”

Ö104: “Öğrencilerin mevcut konuşma becerileri ile o etkinlikleri yapmaları mümkün değil.”

Ö137: “Bazı ünitelerde (özellikle 10-democracy) çocuklar çoğu şeyi Türkçede bile bilmezken İngilizce yorum yapmaları bekleniyor.”

Tablo 9.
Dördüncü Alt Probleme İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Betimsel İstatistik Sonuçları

Madde		1 Hiç		2 Çok Az		3 Orta Düzeyde		4 Tamamen	
		f	%	f	%	f	%	f	%
Dinleme Becerisine Yönelik Aktivitelerin Öğrenci Seviyesine Uygunluğu	13. Ders kitabındaki dinleme becerisine yönelik aktivitelerinin öğrenci seviyesine uygun olduğunu düşünüyorum.	16	11,0	39	26,9	60	41,4	30	20,7
Konuşma Becerisine Yönelik Aktivitelerin Öğrenci Seviyesine Uygunluğu	14. Ders kitabındaki konuşma becerisine yönelik aktivitelerinin öğrenci seviyesine uygun olduğunu düşünüyorum.	12	8,3	40	27,6	61	42,1	32	22,1
Okuma Becerisine Yönelik Aktivitelerin Öğrenci Seviyesine Uygunluğu	15. Ders kitabındaki okuma becerisine yönelik aktivitelerinin öğrenci seviyesine uygun olduğunu düşünüyorum.	7	4,8	31	21,4	68	46,9	39	26,9
Yazma Becerisine Yönelik Aktivitelerin Öğrenci Seviyesine Uygunluğu	16. Ders kitabındaki yazma becerisine yönelik aktivitelerinin öğrenci seviyesine uygun olduğunu düşünüyorum.	9	6,2	45	31,0	59	40,7	32	22,1

6.sınıf İngilizce ders kitabındaki aktivitelerden

- a) Dinleme becerisine yönelik olanların öğrenci seviyesine uygunluk düzeyi nedir?
b) Konuşma becerisine yönelik olanların öğrenci seviyesine uygunluk düzeyi nedir?
c) Okuma becerisine yönelik olanların öğrenci seviyesine uygunluk düzeyi nedir?
d) Yazma becerisine yönelik olanların öğrenci seviyesine uygunluk düzeyi nedir?

Tablo 10.

Beşinci Alt Probleme İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Betimsel İstatistik Sonuçları

Madde		1 Hiç		2 Çok Az		3 Orta Düzeyde		4 Tamamen	
		f	%	f	%	f	%	f	%
		Öğrencilerin İletişim Kurma Becerilerine Ne Düzeyde Katkıda Bulunduğu	17. Ders kitabındaki aktivitelerin öğrencilerin İngilizce iletişim kurma becerilerine katkıda bulunduğunu düşünüyorum.	26	17,9	37	25,5	60	41,4

6.sınıf İngilizce ders kitabındaki aktivitelerin öğrencilerin İngilizce iletişim kurma becerilerine katkıda bulunmak için uygunluk düzeyi nedir?

Öğretmenlerin çoğu (%46,9) ders kitabındaki okuma becerisine yönelik aktivitelerin öğrenci seviyesine orta düzeyde uygun olduğunu, öğretmenlerin bir kısmı (%26,9) tamamen uygun olduğunu, az sayıda öğretmen (%4,8) hiç uygun olmadığını belirtmiştir. Katılımcılardan Ö72, Ö84 ve Ö124 kodlu öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö72: "Bazı metinler ağır gelebiliyor."

Ö84: "Zaman zaman çocukların sıkıcı olduğunu düşündükleri ve zorlayan okuma parçaları var."

Ö124: "Okuma etkinliği neredeyse yok sayılır."

Araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin çoğu (%40,7) ders kitabındaki yazma becerisine yönelik aktivitelerin öğrenci seviyesine orta düzeyde uygun olduğunu, öğretmenlerin bir kısmı (%31,0) çok az düzeyde uygun olduğunu, az sayıda öğretmen (%6,2) hiç uygun olmadığını belirtmiştir. Katılımcılardan Ö12 ve Ö86 kodlu öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö12: "Yazma etkinliklerini az buluyorum."

Ö86: "Bazen sıkıcı olabiliyor."

Tablo 10'da araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin çoğu (%41,4) ders kitabındaki aktivitelerin öğrencileri İngilizce iletişim kurma becerilerine orta düzeyde katkıda bulunduğunu, öğretmenlerin bir kısmı (%25,5) çok az düzeyde katkıda bulunduğunu, az sayıda öğretmen (%15,2) tamamen katkıda bulunduğunu belirtmiştir. Katılımcılardan Ö12, Ö29, Ö86 ve Ö104 kodlu öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö12: "Speaking aktivitelerini az olduğunu düşünüyorum."

Ö29: "Öğrencileri bireysel olarak kitaplarındaki aktiviteleri yapıyorlar sınıf içi etkileşimi artıracak etkinlikler kitaplarda yok."

Ö86: "Yeteri kadar iletişim becerilerini geliştirmiyor."

Ö104: "Kitap karşılıklı anlamlı diyalog kurma becerisini desteklemiyor."

Tablo 11'de araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin çoğu (%35,2) ders kitabının uzun süreli kullanıma çok az uygun olduğunu, öğretmenlerin bir kısmı (%29,7) orta düzeyde uygun olduğunu, az sayıda öğretmen (%13,1) tamamen uygun olduğunu belirtmiştir. Katılımcılardan Ö7, Ö101 ve Ö104 kodlu öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö7: "Güncelleme yapılmalı."

Ö101: "Geliştirilmesi gerekiyor. Daha fazla etkinlik konmalı."

Ö104: "Kesinlikle her açıdan yetersiz bir kitap. Teknoloji çağında olduğumuz düşünülürse içerik olarak da interaktif kullanım olarak geliştirilmesi gereken birçok unsur var."

Tablo 12'de araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin çoğu (%40,7) ders kitabındaki ölçme ve değerlendirme etkinliklerinin öğrencilerin ön öğrenme ve hazırlanışlık düzeylerini belirlemede orta düzeyde yeterli olduğunu, öğretmenlerin bir kısmı (%32,4) çok az yeterli olduğunu, az sayıda öğretmen (%13,1) hiç yeterli olmadığını belirtmiştir. Katılımcılardan Ö80 ve Ö84 kodlu öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö80: "Yeterince ölçme değerlendirme etkinliği bulunmamakta."

Ö84: "Yeteri sayıda ön öğrenmeyi ölçmeye dair alıştırmaya yok."

Araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin çoğu (%40,7) ders kitabındaki ölçme ve değerlendirme etkinliklerinin İngilizce dersi

Tablo 11.

Altıncı Alt Probleme İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Betimsel İstatistik Sonuçları

Madde		1 Hiç		2 Çok Az		3 Orta Düzeyde		4 Tamamen	
		f	%	f	%	f	%	f	%
		Uzun Süreli Kullanıma Uygunluğu	18. Ders kitabının uzun süreli kullanıma uygun olduğunu düşünüyorum.	32	22,1	51	35,2	43	29,7

6.sınıf İngilizce ders kitabının uzun süreli kullanıma uygunluk düzeyi nedir?

Tablo 12.

Yedinci Alt Probleme İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Betimsel İstatistik Sonuçları

Madde		1 Hiç		2 Çok Az		3 Orta Düzeyde		4 Tamamen	
		f	%	f	%	f	%	f	%
		Öğrencilerin Ön Öğrenme ve Hazırlanışlık Düzeyini Belirlemede Ne Düzeyde Yeterli Olduğu	19. Ders kitabındaki ölçme ve değerlendirme etkinliklerinin öğrencilerin ön öğrenme ve hazırlanışlık düzeylerini belirlemede yeterli olduğunu düşünüyorum.	19	13,1	47	32,4	59	40,7
Öğretim Programındaki Kazanımları Ne Düzeyde Yeterli Ölçtüğü	20. Ders kitabındaki ölçme ve değerlendirme etkinliklerinin İngilizce dersi öğretim programındaki kazanımları yeterli düzeyde ölçtüğünü düşünüyorum.	19	13,1	48	33,1	59	40,7	19	13,1

6. sınıf İngilizce ders kitabındaki ölçme ve değerlendirme etkinliklerinin

a) Öğrencilerin ön öğrenme ve hazırlanışlık düzeylerini belirlemek için uygunluk düzeyi nedir?

b) İngilizce dersi öğretim programındaki kazanımları ölçmek için uygunluk düzeyi nedir?

öğretim programındaki kazanımları orta düzeyde yeterli ölçtüğünü, öğretmenlerin bir kısmı (%33,1) çok az yeterli düzeyde ölçtüğünü, az sayıda öğretmen (%13,1) hiç yeterli düzeyde ölçmediğini belirtmiştir. Katılımcılardan Ö29, Ö80 ve Ö137 kodlu öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö29: “Ölçme değerlendirme etkinlikleri kazanımları ölçmek için yetersiz sayıda.”

Ö80: “Kazanımlar kitapta yer alan aktiviteler ile ölçülemeyecek kadar geniş kapsamlar. Daha davranışa dönük, duyuşsal boyutu olan bir konu. Ancak alternatif ölçme değerlendirme ile daha mümkün olabilir.”

Ö137: “Dil bilgisine dair kazanımlar varken kitapta değerlendirme adına hiçbir şey görünmüyor.”

Sonuç ve Öneriler

Araştırma sonucunda nicel verilerden elde edilen bulgulara göre araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin çoğuna göre 6. sınıf İngilizce ders kitabındaki içeriğin İngilizce dersi öğretim programındaki kazanımlara orta düzeyde uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Alan yazında İngilizce ders kitabının değerlendirilmesine yönelik yürütülen araştırmaların birçoğunda (Arıkan, 2008; Kırmızı, 2021; Korur, 2018) bu araştırma sonucuyla benzer şekilde İngilizce ders kitabının öğretim programındaki kazanımlara uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ders kitabındaki içeriğin öğrenci seviyesine, ders kitabındaki görsellerin öğrencilerin dikkatini çekme düzeyine, ders kitabındaki kelimelerin öğrenci seviyesine, ders kitabının yazım dili ve dilbilgisi kurallarına, ders kitabının düzen, tasarım ve organizasyonunun öğrenci seviyesine orta düzeyde uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Benzer araştırmalar incelendiğinde, farklı bir ders kitabının değerlendirildiği Sümen'in (2008) çalışmasında ilkökul kademesinde kullanılan ders kitabının değerlendirilmesi için öğretmenlerden görüş toplanmış ve elde edilen bulgulara göre öğrenci seviyesine uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırmaya paralel olarak Hanifa (2018) tarafından yapılmış çalışmada değerlendirilen ders kitabının görsellik açısından uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Korur (2018)'ün çalışmasında öğretmenlerin yarısından fazlası değerlendirilen ders kitabındaki kelimelerin öğrenci seviyesine uygunluğuna yönelik olumlu görüş bildirmişlerdir. Bu çalışmaya paralel olarak ders kitabının yazım dili ve dilbilgisi kurallarına ne düzeyde uygun olduğunu, hata içerip içermediğini inceleyen Hanar (2019)'ün çalışmasında öğretmenlerin yarısından fazlası değerlendirilen ders kitabının hata içermediğini ifade ettiği görülmüştür. Bu araştırma aksi yönde Çelik (2011)'in değerlendirdiği ders kitabının düzen, tasarım ve organizasyonu hakkında öğrenci, öğretmen ve müfettişlerin olumsuz görüş bildirdiğine rastlanmıştır.

Ders kitabı içeriğinin bilinenden bilinmeyene-somuttan soyuta-basitten karmaşığa-yakından uzağa-yaşama yakınlık ilkelerine, ders kitabındaki dinleme-konuşma-okuma-yazma becerilerine yönelik aktivitelerin öğrenci seviyesine, ders kitabındaki aktivitelerin öğrencilerin İngilizce iletişim kurma becerilerine katkıda bulunmasına, ders kitabındaki ölçme ve değerlendirme etkinliklerinin öğrencilerin ön öğrenme ve hazırbulunuşluk düzeylerini belirlemesine, ders kitabındaki ölçme ve değerlendirme etkinliklerinin İngilizce dersi öğretim programındaki kazanımları ölçmesine orta düzeyde uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Benzer araştırmalar incelendiğinde İngilizce ders kitabı değerlendirme çalışmalarında, ders kitabı içeriğinin bilinenden bilinmeyene-somuttan soyuta-yakından uzağa-yaşama yakınlık ilkelerine uygunluğunu inceleyen bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmaya paralel olarak Budak Özalp (2019)'ün çalışmasında, “Face2Face Elementary” isimli ders kitabı içeriğinin çalışmaya katılan öğrenci ve öğretmenlere göre basitten karmaşığa ilkesine uygun olduğunu ifade ettikleri görülmektedir. Benzer çalışmalar incelendiğinde Canpolat (2010) tarafından yürütülen çalışmada ele aldığı ders kitabındaki dinle-

me-konuşma-okuma-yazma becerilerine yönelik aktiviteler hakkında öğretmenlerin öğrenci seviyesine uygun olduğunu ifade ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmaya ters yönde bulgulara ulaşılan Hanar (2019) tarafından yürütülen çalışmada ders kitabındaki yazma becerisine yönelik aktivitelerin öğretmenlerin yarısından fazlasına göre öğrenci seviyesine uygun olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Arıkan (2008) tarafından yürütülen çalışmada öğretmenlerin yarısı değerlendirilen ders kitabındaki aktivitelerin öğrencilerin İngilizce iletişim kurma becerilerine katkı sağladığı yönünde olumlu yanıt vermiştir. Bu çalışmaya paralel olarak Budak Özalp (2019) tarafından yürütülen çalışmada hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin değerlendirilen ders kitabındaki ölçme ve değerlendirme etkinliklerinin İngilizce dersi öğretim programındaki kazanımları ölçmeye uygun olduğunu ifade ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılan İngilizce öğretmenleri ders kitabındaki içeriğin öğrencileri dil öğrenimine çok az düzeyde teşvik ettiğini ve ders kitabının uzun süreli kullanıma çok az düzeyde uygun olduğunu ifade etmişlerdir. Alan yazın incelendiğinde Ertürk (2013) bu çalışma ile aynı sınıf düzeyine ait başka bir ders kitabını değerlendirdiği çalışmasında, ders kitabının öğrencileri dil öğrenimi konusunda ne düzeyde teşvik ettiğini tespit etmek amacıyla öğretmenlerden ve öğrencilerden görüş toplanmıştır. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin yarısından fazlasının bu konuda olumlu yönde görüş bildirirken öğretmenlerin, ders kitabının öğrencileri dil öğrenimi konusunda teşvik ettiğine yönelik olumsuz görüş bildirdikleri saptanmıştır. Öztekin (2019)'ün çalışmasında öğretmenlerin çoğu değerlendirilen ders kitabının uzun süreli kullanıma uygun olmadığını, gelecek senelerde aynı ders kitabını kullanmak istemediklerini ifade ettikleri görülmektedir. Bu araştırmanın tersine Alshehri (2016) tarafından yapılan araştırmanın sonucunda “Cutting Edge” adlı ders kitabının uzun süre kullanıma uygun olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Araştırmanın nitel verilerinden elde edilen bulgulara göre kitaptaki etkinlik sayısının ve niteliğinin İngilizce dersi öğretim programındaki kazanımlara ulaşmada yetersiz kaldığı, programdaki kazanım sayısının fazla olması sebebiyle kitabın uygunluk düzeyinin az olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dört temel beceriye yönelik etkinliklerin yetersiz olduğu ve kitapta bulunan etkinliklerin öğrenci yaş seviyesine uygun olmadığı, dikkat çekiciliğinin az olduğu ortaya çıkmıştır. İçeriğin öğrenci seviyesinin üstünde olduğunu, ilgi çekici ve işe yarar olmadığını, özellikle dinleme metinlerinin ve gramer konularının öğrenci seviyesine uygun olmadığı saptanmıştır. Öğrencilerin geçmiş öğrenmelerinin tam olduğu varsayılarak bu kitabın hazırlandığını, temel bilgilere bile yer verilmemiş olmasından dolayı öğrenci seviyesine uygun olmadığını düşünen öğretmenler bulunmaktadır. İçeriğin öğrenciye hitap etmediği, ilgi çekici ve motive edici olmadığı, sınava odaklı olduğundan dolayı öğrencileri ezbere sürüklediği, öğrencilere hedef dili kullanma imkanı sunan etkinlik ve aktivitelerin yetersiz olduğu, öğrencilere etkinliklerin nasıl yapılacağına yönelik açıklama ve yönergelerin yetersiz olduğu ve bu sebeplerden dolayı öğrencileri dil öğrenimi konusunda teşvik etmede yetersiz olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Görsellerin dikkat çekici olmadığı, öğrenci seviyesine göre basit görseller kullanıldığı, eski moda olduğu ve kitapta yer alan görsellerin güncellenmeye ihtiyacı olduğu ifade edilmiştir. Görsellerin klasik, tek düze olmasından dolayı merak uyandırıcı olmadığı ve öğrencilerin dikkatini çekme konusunda yetersiz kaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Kelimeler dikkat çekicilik konusunda yetersiz ve öğrenci seviyesine uygunluk konusunda üniteden üniteye değişkenlik göstermektedir. Öğretmenler ayrıca bazı kelimelerin öğrenci seviyesinin üstünde olduğunu, günlük hayatta karşılırlarına çıkma olasılığının düşük olduğunu, hemen hemen her üniteye yazım veya dilbilgisi hataları görüldüğünü ifade etmişlerdir. Ayrıca bazı okuma metinlerinde yer alan ifadelerin Türkçeden İngilizceye çevrilmiş gibi olduğu, otantik bir materyalde karşımıza çıkmayacak ifadelerin bulunduğu öğretmenler tarafından

belirtilmiştir. Etkinlikler arasında geçişin zayıf olduğu, aktivitelerin düzeninin uygun olmadığı, basitten karmaşığa doğru giden bir sıranın takip edilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Ayrıca yeni nesil öğrenciler için kitap tasarımının oldukça basit ve yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Etkinliklerin düzen ve organizasyonunun uygun olmamasından dolayı hem kafa karıştırıcı hem de zaman kaybettirici olduğu belirtilmiştir. Kitap hazırlanırken bilinenden bilinmeyene, somuttan soyuta, basitten karmaşığa, yakından uzağa, yaşama yakınlık ilkelerinin göz önünde bulundurulmadığı, öğrencilerin geçmiş öğrenmelerinin tam olduğu varsayılan etkinliklere yer verildiği, üniteye hazırlık sorularının konuyu öğrenmeden cevaplanabilecek düzeyde olmadığı, kitapta yer alan birçok konunun öğrenci seviyesine göre soyut kaldığı, etkinlik ve yönergelerin yetersiz olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Kitapta yer alan dinleme metinlerinin çok uzun olduğu, seslerin anlaşılması güç olduğu, konuşmaların hızlı olduğu ve bu nedenle öğrencilerin anlama problemi yaşadığı saptanmıştır. Kitapta yer alan konuşma, okuma ve yazma becerilerine yönelik aktivitelerin sayısının az ve yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Okuma metinlerinin öğrenci seviyesinin oldukça üstünde olduğu ve öğrencilerin ilgisini çekmeyen, sıkıcı metinlerin olduğu ifade edilmiştir. Ders kitabında nadiren rastlanan yazma becerisine yönelik etkinliklerin de sıkıcı olduğu ve öğrencileri yeteri kadar yönlendirmediği ifade edilmiştir. Öğrencilerin ve kitabın sınav odaklı olmasından dolayı iletişim becerisini geliştirmeye yönelik etkinliklere yer verilmemiş olduğu ve kitapta yer alan etkinliklerin bireysel çalışmaya uygun olduğu, sınıf içi etkileşimi artıracak etkinliklerin olmadığı belirtilmiştir. 6.sınıf İngilizce ders kitabında neredeyse hiç ölçme ve değerlendirme etkinliğinin bulunmadığı ifade edilmiştir. Ünite başında yer alan soruların öğrencilerin geçmiş öğrenmeleri ile cevaplayabilmesi öğretmenlere öğrencilerin ön öğrenme ve hazırlanmışlık düzeyleri hakkında bilgi vermesi gerekirken öğrenciler konuyu öğrenmeden bu sorulara yanıt verememektedir. Oldukça az bulunan ölçme değerlendirme etkinliklerinin de öğrenci seviyesine uygun olmadığı belirtilmektedir. Dilbilgisine yönelik kazanımların ölçülmesi için etkinliklerin bulunmadığı, dinleme ve okuma becerilerinin ölçülmesine yönelik daha fazla ölçme ve değerlendirme sorularının bulunması gerektiği ifade edilmiştir. Öğretmenlerin çoğu ders kitabını uzun süreli kullanıma uygun bulmadığını, güncelleme yapılması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Tüm bu sonuçlardan yola çıkarak öğretmenlerin "That's It" isimli 6.sınıf İngilizce kitabına yönelik orta düzeyde olumlu görüşlere sahip olduklarını söylemek mümkündür. Ders kitabının niteliğini arttırabilmek için çalışmanın sonuçlarından hareketle şu önerilerde bulunulabilir:

- 6. sınıf İngilizce ders kitabında yer alan etkinliklerin sayısı ve çeşitliliği artırılabilir.
- Ders kitabındaki konular ve kelimeler öğrencinin seviyesi dikkate alınarak sadeleştirilebilir ve daha hayatın içinden konulara ve kelimelere verilebilir.
- Ders kitabındaki görseller güncellenerek öğrenciler için daha dikkat çekici hale getirebilir.
- Öğrencileri dil öğrenimi konusunda teşvik edebilmek için 6.sınıf İngilizce ders kitabına konuyla ilgili çevrimiçi etkinlik, oyun gibi teknolojik yenilikler eklenebilir.
- 6. sınıf İngilizce ders kitabı içinde yer alan dilbilgisi ve yazım hatalarını tespit etmek amacıyla incelenebilir ve gerekli düzeltmeler yapılabilir.
- 6. sınıf İngilizce ders kitabı içeriği bilinenden bilinmeyene, somuttan soyuta, basitten karmaşığa, yakından uzağa ve yaşama yakınlık ilkelerine uygun şekilde güncellenebilir.
- 6. sınıf İngilizce ders kitabında kazanımları ölçmek için yer alan ölçme ve değerlendirme etkinliklerinin sayıları ve çeşitliliği artırılabilir.

- Mevcut çalışma 6. sınıf İngilizce ders kitabını öğretmen görüşlerine göre değerlendirmiştir. Farklı sınıf düzeylerinde kullanılan kitaplar değerlendirilebilir.
- Ortaokulda kullanılan 5, 6, 7 ve 8.sınıflara ait kitaplar değerlendirilip sınıf düzeyleri arasında karşılaştırma yapılabilir.

Etik Komite Onayı: Bu çalışma için etik komite onayı İstanbul Medeniyet Üniversitesi'nden (Tarih: 7 Haziran, 2021, Sayı: 2021/06-02) alınmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Fikir – G.A.; Tasarım – G.A.; Denetleme – S.E.K.; Kaynaklar – G.A.; Malzemeler – G.A.; Veri Toplanması ve/veya İşlemesi – G.A.; Analiz ve/veya Yorum – G.A.; Literatür Taraması – G.A.; Yazıyı Yazan – G.A.; Eleştirel İnceleme – S.E.K.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Finansal Destek: Finansal destek alınmamıştır.

Ethics Committee Approval: Ethics committee approval was received for this study from the ethics committee of Istanbul MedeniyetUniversity (Date: June 7, 2021, Number: 2021/06-02).

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Concept – G.A.; Design – G.A.; Supervision – S.E.K.; Resources – G.A.; Materials – G.A.; Data Collection and/or Processing – G.A.; Analysis and/or Interpretation – G.A.; Literature Search – G.A.; Writing Manuscript – G.A.; Critical Review – S.E.K.

Declaration of Interests: The authors declare that they have no competing interest.

Funding: The author declared that this study has received no financial support.

Kaynakça

- Abhar, N. (2017). Evaluating 7th Grade English Textbook Based on Ellis Evaluation Framework. *Studies in Literature and Language*, 15(2), 32–37.
- Ahour, T., Towhidyan, B., & Saeidi, M. (2014). The evaluation of "English textbook 2" taught in Iranian high schools from teachers' perspectives. *English Language Teaching*, 7(3), 150–158. [CrossRef]
- Akdoğan, F. (2004). Yeni projeler ışığında erken yaşta yabancı dil Öğretimi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, (2), 97–109..
- Alemi, M., & Sadehvandi, N. (2012). Textbook evaluation: EFL teachers' perspectives on "pacesetter series". *English Language Teaching*, 5(7), 64–74. [CrossRef]
- Alshehri, A. (2016). Textbook evaluation: Teachers' perspectives on cutting edge. *International Journal of English Language Education*, 4(2), 91–106. [CrossRef]
- Anşin, S. (2006). Çocuklarda Yabancı Dil Öğretimi. *Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, 9–20.
- Arıkan, G. (2008). *Textbook evaluation in foreign language teaching: Time for English, Grade 4 teachers' and students' views* (M.A. Thesis). Çukurova Üniversitesi.
- Avşar, Ö. (2017). Evaluation of the second grade coursebook Fun With Teddy: views of ELT academicians and teachers (Master's thesis, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Budak Özalp, S. T. (2019). *The evaluation of an EFL textbook "Face2Face elementary" from teachers' and students' perspectives*. Süleyman Demirel University Institute of Educational Science.
- Byrd, P. (2001). Textbooks: Evaluation for selection and analysis for implementation. In M. Celce-Murcia (Ed.). *Teaching English as a second or foreign language*. Heinle & Heinle.

- Canpolat, D. (2010). *İlköğretim 4. sınıfta Okutulan İngilizce Ders Kitabına İlişkin Öğretmen, Öğrenci ve Uzman Görüşleri*. Ege Üniversitesi sosyal bilimler Enstitüsü.
- Çelik, Ş. N. (2011). *Orta öğretim İngilizce ders kitabı breeze 9 hakkında öğrenci, öğretmen ve müfettiş görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ceyhan, E., & Yiğit, B. (2004). *Konu alanı ders kitabı İncelemesi*. Anı Yayıncılık.
- Crawford, J. (2002). *The Role of Materials in the Language Classroom: Finding a Balance*. In J. C. Richards & W. A. Renandya içinde (Eds.), *Methodology in Language Teaching*. Cambridge University Press.
- Creswell, J. W., & Plano-Clark, V. L. (2020). *Karma yöntem araştırmaları: Tasarımı ve yürütülmesi* (Y. Dede, S. B. Demir Çev., 2. Baskıdan Çeviri). *Çeviri Editörleri*. Anı Yayıncılık.
- Cunningsworth, A. (1995). *Choosing your coursebook*. Heinemann.
- Çakıt, E. I. (2006). *Evaluation of the EFL textbook "new bridge to success 3" from the perspectives of students and teachers* (M.A. Thesis). the Middle East Technical University.
- Doğan, M. (1996). Yabancı Dil Öğrenimi ve Yabancı Dilde Öğretim. *Bilge Dergisi, Güz 10*, 11–14.
- Ekmekçi, F. Ö. (1983). *Yabancı Dil Eğitimi Kavram ve Kapsamı* (ss. 379–380). Türk Dili, Dil Öğretim Özel Sayısı, Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Ellis, R. (1997). The empirical evaluation of language teaching materials. *ELT journal, 51(1)*, 36–42.
- Ertürk, H. (2013). *An EFL coursebook evaluation: Unique 6, teachers' and students perspectives*. Graduate School of Social Sciences, Necmettin Erbakan University.
- Güngör, M., & Bulut, Y. (2008). Ki-Kare Testi üzerine. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları, 7(1)*, 84–89.
- Gürbüz, R. (2006). Olasılık kavramıyla ilgili geliştirilen öğretim materyallerinin öğrencilerin kavramsal gelişimlerine etkisi. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, 20*, 59–68.
- Güven, H. (2017). *Dokuzuncu sınıf İngilizce ders Kitabının öğretmen ve Uzman Görüşlerine göre Değerlendirilmesi*. Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Hanar, Z. (2019). *An Evaluation of Sunshine, 4th Grade English Textbook from the Teachers' Perspective: The sample of Diyarbakir City*. Dicle University Institute of Educational Science.
- Hanifa, R. (2018). EFL published materials: An Evaluation of English Textbooks for Junior High School in Indonesia. *Advances in Language and Literary Studies, 9(2)*, 166–174. [CrossRef]
- Karaca Gün, C. (2009). *Ortaöğretim dokuzuncu sınıf matematik ders kitabına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri*. Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kaya, Z. (2006). *Öğretim Teknolojileri ve materyal geliştirme*. Pegem Yayıncılık.
- Kazim Shah, S. K., Hassan, S., & Iqbal, W. (2015). Evaluation of textbook as curriculum: English for 6 and 7 grades in Pakistan. *International Journal of English Language Education, 3(2)*, 71–89. [CrossRef]
- Khodabakhshi, M. (2014). Choose a proper EFL textbook: Evaluation of "sky-line" series. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 98*, 959–967.. [CrossRef]
- Kılıç, A., & Seven, S. (2002). *Konu alanı ders kitabı İncelemesi* Ankara: Pegem A yayıncılık.
- Kırmızı, U. (2021). *İlkokul İngilizce ders kitaplarının temel dil Becerileri ve öğretim programı Bağlamında İncelenmesi*. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Korur, H. (2018). *İlkokul 3. Sınıf İngilizce öğrenci ders Kitabının İngilizce Öğretmenlerinin görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi*. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Krashen, S. D. (1973). Lateralization, language learning and critical period: Some new evidence. *Language Learning, 23(1)*, 63–74. [CrossRef]
- McDonough, J., & Shaw, C. (1993). *Materials and methods in ELT: A teacher's guide*. Basil Blackwell.
- McGrath, I. (2002). *Materials evaluation and design for language teaching*. Edinburgh University Press.
- MEB (2013). *İlköğretim kurumları (ilkokullar ve ortaokullar) İngilizce dersi (2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar) öğretim programı*. Milli Eğitim Basımevi.
- Memiş, M. R., & Erdem, M. D. (2013). *Yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntemler, kullanım özellikleri ve eleştiriler*. *Turkish studies, 8(9)*, 297–319.
- Mikk, J. (2002). Experimental Evaluation of Textbooks and Multimedia.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. Sage.
- Mohammadi, M., & Abdi, H. (2014). Textbook evaluation: A case study. *Procedia – Social and Behavioral Sciences, 98*, 1148–1155. [CrossRef]
- Oflaz, T. D. (2009). *Teachers' Perceptions on Coursebook 'Time for English 5': The 5th Grade State Schools*. Gaziantep University Institute of Social Science.
- Özeş, D. (2012). *Textbook evaluation in foreign language teaching: Spot on, Grade 8 from students' and teachers' perspectives*. Uludağ university Institute of Education Science.
- Richards, J.C. (2001). *The Role of textbooks in a language program*. Cambridge University Press.
- Öztekin, E. (2019). *Evaluation of the EFL coursebook 'new language leader-intermediate' from the perspectives of students and teachers*. Ufuk University Institute of Social Science.
- Saussure de, F. (1998). *Genel Dilbilim Dersleri* (B. Vardar, Çev.). Multilingual.
- Sümen, G. (2008). *An evaluation of the new English Coursebook of the Fourth Grade of State Schools in Turkey and preparing supplementary materials in reference with the new English curriculum*. Gazi Üniversitesi Institute of Educational Science.
- Şahin, Y. (2013). *Farklı Boyutlarıyla Yabancı Dil Öğrenimi ve Öğretimi* (Y. Şahin, Ed). Eğitim Yayınevi.
- Tomlinson, B. (1998). Glossary of basic terms for materials development in language teaching and introduction. In B. Tomlinson (Ed.). *Materials Development in Language Teaching* (pp. 1–24). Cambridge University Press.
- Ur, P. (1996). *A course in language teaching: Practice and theory*. Ernst Klett Sprachen.
- Yaşar, Ö. (2015). İlkokul 2. Sınıf Fun with teddy İngilizce ders Kitabının öğretmen görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 19(1)*, 329–348.
- Yazıcı, Z. (2002). Okul öncesi Eğitimin okul Olgunluğu üzerine Etkisinin İncelenmesi. *MEB Dergisi, Sayı: 155–156, Yaz – Güz, 2022*